

Oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän muistio

28.11.2019 kello 14.00- 16.00

Paikka: Hirsikampuksen iso neuvotteluhuone

Kokouksen puheenjohtaja: Opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa

Kokouksen koollekutsuja + sihteeri: Sari Poropudas

Juha Pätsi, apulaisrehtori Hirsikampus

Jussi Kolu, rehtori Lakari

Hely Forsberg-Moilanen

Elina Jylhänlehto, rehtori Sarakylä, pois

Anne Punkeri, rehtori Kipinä

Annika Mattinen/ **Jukka Lehto, rehtori Hirvaskoski**

Markku Rajala, lukio

Riitta Jaakola, varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Seija Tihinen/ **Meri Malmberg, sosiaalityöntekijät**

Tuula Tolkkinen, palveluesimies, pois

Jonna Puhakka, kuraattori, pois

Suvi Kipinä, kuraattori

Irja Luokkanen, terveydenhoitaja

Sari Nieminen, terveydenhoitaja

Kristiina Tolonen, terveydenhoitaja

Teija Pohjolainen, perheneuvola

Juha Mertala, etsivä nuorisotyöntekijä

Sara Hakala, etsivä nuorisotyöntekijä

Miika Raiskio, koulunuorisotyöntekijä

Anna Kuosmanen, osao

Pirjo Suvanne/ **Minna Puominen, IA/IP vastaava**

1. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio käytiin läpi ja seuraavat asiat olivat vielä selvittelyvaiheessa. AP/IP toimintasuunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty. Juha Holappa aikoi tarkistaa asian ja hoitaa asian eteenpäin. Titania – koulutusta AP/IP vastaavalle ei ole vielä toteutettu, mutta asiaa viedään eteenpäin.

Koulupsyykkaria ei ole luvassa tällä hetkellä Pudasjärvelle. Mahdollisesti koulutyötä tukemaan saadaan sosionomi. Hänen työpanoksen sijoittumista Oulunkaaren kuntiin ei ole vielä suunniteltu.

2. Kuntakohtaisen oppilashuollon yhteisölliset tavoitteet, Jussi Kolu ja Sari Poropudas

Jussi Kolu ja Sari Poropudas ovat Pudasjärven kaupungin HYTE- ryhmässä koulupuolen edustajina. Ryhmän puheenjohtajan toimii opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa. HYTE- ryhmässä sovitun asian esittelymallin mukaan kokouksessa esitellään Pudasjärven kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan liittyvät tavoitteet, jotka tulisi huomioida kaikkien koulujen yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteissa. Asiaa on käsitelty jo rehtorien kokouksessa.

Keskustelua asiasta:

Jussi Kolu ja Sari Poropudas esittivät yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteet kokouksessa. Tavoitteet pohjautuvat kouluissa tehtäviin hyvinvointimittareihin: kouluterveyskyselyihin, koulunhyvinvointiprofiili.fi – kyselyyn, MOVE- mittauksiin sekä lukiolla tehtävään Opintokamu –mittariin. Näiden kyselyiden perusteella on etsitty hyvinvointivajeita, joiden korjaamiseen etsitään keinoja. Mitattavat kehittämiskohteet eli indikaattorit valitaan viideksi vuodeksi. Koulupuolen hyvinvoinnin indikaattoreiksi esitettiin psykologipalveluiden parantamista, oppilaiden liikkumisen lisäämistä, kouluruokailun kehittämistä, osallisuuden tunteen lisäämistä sekä oppilailla että huoltajilla. Yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteiksi esitettiin seuraavien toimimien kehittämistä sekä hyvien toimintojen tietoisuuden lisäämistä; kerhotoiminta, Kiva koulu – toiminta, Liikkuva koulu, Kouluruokadiplomi sekä henkilökunnan kiinnostus siitä, mitä oppilaille kuuluu.

Yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan kouluille tehtävällä yhteisöllisen oppilashuollon arviointikyselyllä, joka toteutetaan kevätlukukauden lopussa. Tulokset käsitellään oppilashuollon ohjausryhmän kokouksessa toukokuussa.

Meri Malmberg lastensuojelusta totesi, että ero hyvin ja pahoin voivien lasten välillä suurenee koko aja. Yhteisesti mietityt painopistealueet vähentävät tätä eriarvoisuutta.

Kuraattori- palveluiden riittämättömyydestä oltiin myös huolissaan. Todettiin, että kuraattorin pidemmän poissaolon ajaksi pitäisi valita sijainen. Kuraattorin rooli on erittäin tärkeä kouluilla ja tällä hetkellä heidän resurssit eivät riitä kattamaan kouluilla olevaa tarvetta. Kuraattori Suvi Kipinä esitti, että kuraattoreita tarvittaisiin ainakin yksi lisää Pudasjärvelle. Keskustelussa todettiin myös, että psykologipalveluiden puute kuormittaa sekä kuraattoreiden että terveydenhoitajien työmäärää.

Esille nousi myös huoli pienten koulujen psykologipalveluista. Oppilailla ei ole mahdollista tulla koulupäivän aikana tutkimuksiin, koska psykologin vastaanotot ovat keskustassa. Esitettiin, että voisiko oppilaille mahdollistaa samalaisen kyydityksen psykologin tutkimuksiin, minkä oppilaat saavat hammaslääkärikäynteihin. Juha Holappa aikoi selvittää asiaa.

Ruokailuasiasia myös puhutti. Kouluruokadiplomista keskusteltiin ja sen kautta mahdollisuudesta kehittää kouluruokailua yhdessä oppilaiden kanssa. Kouluruokadiplomi – asiasta voi olla yhteydessä ruokahuollon päällikkö Heidi Timoseen. Esille tuotiin myös vanhempaintoimikunnan esitys, että kouluruokailussa pitäisi olla kevyt maitoa.

Kokonaisuudessaan ohjausryhmä hyväksyi hyvinvoinnin indikaattorit seuraavalla viidelle vuodelle. Samoin hyväksyttiin koulujen yhteiset yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteet, joita koulut voivat täydentää omilla painotuksilla.

3. Lapset puheeksi- menetelmän käyttölinjaukset

Pudasjärven kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan ollaan esittämässä yhdeksi kehittämiskohteeksi Lapset puheeksi – menetelmän käyttöön ottaminen Pudasjärvellä. Menetelmän käytön ottaminen edellyttää koko henkilökunnan kouluttamisen, jotta menetelmää voidaan käyttää tai sitä voidaan tarjota huoltajille.

Menetelmän käyttöön ottoa on yritetty Pudasjärvellä aikaisemmin kouluttamalla kuusi pilottiopettajaa sekä järjestämällä aiheesta infoa 17.2.2018 koko kaupungin opettajille. Tämä ei kuitenkaan ole saanut kannatusta opettajien keskuudessa, koska Lapset puheeksi – keskustelu sisältää niin paljon samoja sisältöjä, joita käytetään yksilökohtaisessa oppilashuollossa. Ohjausryhmä on aikaisemmassa kokouksessa tehnyt linjausta, että mallia voidaan soveltaa yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön, jolloin päällekkäiseltä työltä vältyttäisiin. Lapset puheeksi – puheeksi menetelmä todettiin silloin hyväksi lisäksi oppilashuoltotyöhön.

Mikä on linjaus menetelmän käyttöön otosta Pudasjärvellä? Tehdäänkö muutoksia hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin?

Keskustelua asiasta:

Todettiin, että Pudasjärvi, kuten kaikki muutkin Oulunkaaren kunnat ovat sitoutuneet Lapset puheeksi – menetelmään. Lapset puheeksi – menetelmä koulutus on hyvä ja siitä on mahdollista saada välineitä huoltajien ja oppilaiden kohtaamiseen.

Sovittiin, että Sari Poropudas on yhteydessä Anne Leppälä-Hastiin koulutuksen järjestämisestä. Koulutusta tarjotaan opettajille, mutta heitä ei velvoiteta siihen osallistumaan eikä käyttämään menetelmää työssään. Olisi hyvä, jos eri kouluilta osa opettajista osallistuisi koulutukseen. Tällä hetkellä Lapset puheeksi –koulutusta on suunnattu maahanmuuttaja opettajille.

4. Väkivaltatilanteiden toimenpiteet

Jokaisella opetusalan työnantajalla pitää olla ajantasaiset ja yhteistoiminnassa tehdyt suunnitelmat ja menettelyohjeet siitä,

- miten opettaja toimii oppilaisiin kohdistuvissa häirintä-, kiusaamis- ja väkivaltatilanteissa
- miten työnantaja toimii henkilöstöön kohdistuvissa häirintä- ja väkivaltatilanteissa

- kuinka henkilöstö voi helposti ja vaivattomasti ilmoittaa näistä tilanteista työnantajalle.

Tarvittaessa työnantajan tulee tehdä muutoksia opettajien työturvallisuuden parantamiseksi. Koulussa sovitaan, kuinka menetellään arkitilanteissa eri oppilasryhmien ja opetustilojen suhteen.

Viime vuonna Hirsikampuksella tehtiin toimenpidemalli koulussa tapahtuvaan väkivaltatilanteeseen sekä laadittiin tapahtuman ilmoittamiseen liittyvät lomakkeet. Suunnitelmaa ja lomakkeita on päivitetty ja tarkennettu Hirsikampuksen oppilashuoltotiimin toimesta MAPA- koulutusta hyväksi käyttäen. Lisäksi mallin laadinnassa on käytetty Jyväskylän kaupungissa laadittua mallia poliisin puuttumisesta kouluntoimintaan sekä THL:n julkaisua ”Stop väkivallalle koulussa sekä päiväkodissa”. Tavoitteena on ollut saada selvä, konkreettinen toimintamalli, jota voidaan toteuttaa kaikilla kouluilla. Opettajilta on tullut myös toivetta, että opetuksen järjestäjä tiedottaisi huoltajia siitä, missä tapauksissa asian selvittämiseen otetaan poliisi mukaan. Malli on liitteellä 2.

Keskustelua asiasta:

Todettiin, että yhtenäinen linjaus koululuilla on hyvä olla asiasta. Koulu on osa yhteiskuntaa, jolloin toimitaan samojen sääntöjen mukaan kuin muuallakin. Pahoinpitelyissä harkintavalta on esitutkintaviranomaisella eli poliisilla, mikä on hyvä pitää mielessä myös koulussa tapahtuvissa väkivalta tai vahingontekotapauksissa. Poliisilla on neuvontanumero, josta voi kysyä tarvittaessa apua. Neuvontanumero löytyy poliisin valtakunnallisesta neuvontapalvelusta (puh 0295419800 aika 8.00-16.15). Neuvontapalvelusta voi kysyä neuvoa kaikissa tilanteissa.

Sovittiin, että koulun väkivaltatilanteiden toimintasuunnitelman toimikuntaa laajennetaan niin, että pienten koulujen edustajaksi tulee Jukka Lehto. Hirsikampukselta toimikuntaan kuuluvat Maija Lax, Salme Pesonen, Elisa Pietarila, Anu Kekstalo, Liisa Kytölä, Katriina Kinnunen ja Sari Poropudas. Sari Poropudas laittaa kouluille viestiä, että myös muita halukkaita ryhmään voi tulla. Juha Holappa toimittaa aiheeseen liittyvää materiaalia. Valmis suunnitelma toimitetaan rehtorikokoukseen.

Keskusteltiin myös koulupoliisin kutsumista kouluille suunnitelman valmistuttua. Lopuksi todettiin, että väkivalta ei ole hyväksyttävää missään muodossa koulumaailmassa.

5. Varhaisen puuttumisen malli – koulupsykologin toimiminen moniammatillisessa ryhmässä esikouluvaiheessa

Varhainen puuttuminen oppimisen, tunnepuolen ja käyttämisen haasteisiin on ensiarvoisen tärkeää, jotta oppilaat saisivat mahdollisimman hyvän ja tasa-arvoisen koulupolun. Mitä aiemmin lapsen tarvitsema tuki päästään aloittamaan sitä suuremmat mahdollisuudet on estää vaikeuksien kasautumista ja syvenemistä.

Pudasjärvellä on ostettu koulupsykologin palveluita sekä oppimisvaikeustutkimuksiin sekä tunnepuolen tutkimuksiin, mikä on ollut hyvä asia. Tavoitteena olisi kuitenkin pystyä suuntaamaan toimintaa myös ennaltaehkäisevään työhön, joka voitaisiin kohdentaa koulussa esikoululaisiin.

Liitteellä 1 on Kainuun malli varhaisesta puuttumisesta. Toiminnan pääperiaatteet on koottu koulupsykologi Kari Matilaisen kanssa käydystä keskusteluista, sähköpostiviestistä ja puhelin keskustelusta.

Kari Matilaisen mukaan psykologin käyttö vaihtelee esikouluvaiheessa eri paikkakunnilla; osalla resurssi tulee perheneuvolan kautta, osalta koulutoimen kautta ja osalla ei ole psykologia mukana ollenkaan esikouluvaiheessa. Jos resursointi tulee koulutoimen kautta, silloin saadaan siirtymä esikoulusta ensimmäiselle luokalle jatkumona.

Keskustelua asiasta:

Todettiin, että Pudasjärvellä esikoululaiset kuuluvat iän puolesta neuvolapalveluiden piiriin eli palvelut tulevat Oulunkaaren kautta. Mahdollisesta koulupsykologin palveluiden ostamisesta vastaa siis Oulunkaari. Esikoulussa toimitaan koulun yksilökohtaisen oppilashuoltomallin mukaan, jolloin on mahdollista saada tukea myös perheneuvolatoimesta. Perheneuvolasta Teija Pohjolaista voi tarvittaessa pyytää osallistumaan palaveriin huoltajan luvalla. Varhaiskasvatuksen opettajia tiedotetaan toimintamallista ja kehoitetaan varhaiseen puuttumiseen haasteellisissa tilanteissa. Psykologin palveluita on mahdollista käyttää niinä

päivinä, kun psykologi on paikalla. Tilanteeseen voi tulla muutos, jos Pudasjärvelle saadaan oma koulupsykologi.

6. Kuntakohtaisen oppilashuoltosuunnitelman päivittäminen

Kuntakohtainen oppilashuoltosuunnitelma pitäisi päivittää ja täydentää uusilla toimintamalleilla. Millä kokonpanolla päivittäminen tapahtuu?

Keskustelua asiasta:

Päätettiin, että kaupungin oppilashuoltosuunnitelman päivittävät samat henkilöt, jotka ovat tehneet aikaisemman suunnitelman. Suunnitelman päivittävät terveydenhoitaja Irja Luokkanen, kuraattori Jonna Puhakka, luokanopettaja Annika Mattinen, varhaiskasvatuksen erityisopettaja Riitta Jaakola ja Sari Poropudas. Kokouksen jälkeen Sari Poropudas on kysynyt Jussi Koluulta, että tuleeko hän Lakarin koulun edellisen rehtorin Matti Aholan tilalle työryhmään. Jussi Kolu antoi myöntävän vastauksen asiaan.

7. Muut asiat

Kuraattorit: Koulunuorisotyöntekijän rooli/työnkuva/vaikuttavuus Pudasjärvellä

Keskusteltiin siitä, että koulut tarvitsisivat selkeitä tavoitteita koulunuorisotyöstä ja tietoa koulunuorisotyöntekijän toimesta. Lisäksi kouluilta oli tullut toivetta, että informaatiota voisi antaa siitä, mihin kaikkeen koulunuorisotyöntekijää voi koululla käyttää.

8. Koulutusideoita

Hyvinvoinnin vuosikello – Rovaniemi

Rovaniemellä on laadittu erittäin hyvä oppilashuollon materiaali, joka on käytettävissä ilmaiseksi. Materiaalin käyttöön on mahdollista saada myös koulutusta.

Materiaaliin voi tutustua <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=22f675c8-f199-48ee-94a4-80cc0d619be4>

Sari Poropudas selvittelee koulutuksen hintaa ja mahdollista toteuttamista. Koulutus suunnattaisiin oppilashuoltohenkilökunnalla ja siinä työskenteleville opettajille. Sari informoi asiasta Juha Holappaa, kun tarjous on tiedossa.

Kannabis-koulutus

Outi Nivakoski järjesti 4.11.2019 ilmiö-kahvilan, jonka aiheena oli kannabiksen käyttö Pudasjärvellä. Aihetta alusti mm. Sinikka Korpela ehkäisevästä päihdetyö EHYT ry:stä. Hän kertoi, että Kannabis-hankkeen kautta on mahdollista saada ilmaista koulutusta aiheeseen liittyen. Koulutuksessa käydään läpi hieman ainetietoutta, kuka käyttää, miksi käyttää jne. sekä hankkeessa luotu interventiomalli ja siihen liittyvät työkalut. Koulutuksen kesto on n. 2h ja ESR kattaa kaikki kulut. Kouluttajana toimii koulutussuunnittelija Tuija Auvinen Kannabis-hankkeesta.

Pienemmälle paikkakunnalle suositellaan ehdottomasti moniammatillista koulutusta, jossa samassa koulutuksessa voi olla niin oppilashuollon, nuorisotoimen ja soten henkilöstöä. Tämä antaa mahdollisuuden myös kunnan työntekijöille keskustella keskenään missä meillä mennään, miten meillä suhtaudutaan yms.

Päätös: Sari Poropudas on yhteydessä kouluttajaan ja sopii päivän. Koulutuksen järjestämisessä ollaan yhteydessä Outi Nivakoskeen, jonka kanssa tehdään yhteistyötä järjestämisen kanssa. Koulutus järjestetään koulupäivän ulkopuolella ja sitä tarjotaan monialaisesti.

Juha Pätsi:

Marko Koivulan toimesta järjestetään huumevalistusta yläluokkien ja mahdollisesti 6. luokan oppilaille. Koulutus pidetään Tuomas Sammeltuon salilla. Tilalaisuudesta informoidaan huoltajia Juha Pätsin toimesta.

9. Seuraavat kokoukset

Oppilashuollon ohjausryhmän kokoukset ovat lukuvuonna 2019-2020 seuraavasti 28.11. 2019 kello 14.00 ja 23.4. 2020 kello 14.00

10. Kokouksen päättäminen 15.58

Juha Holappa
puheenjohtaja

sihteeri

Sari Poropudas